

Марія Чопик святкує 100-річчя

Лос-Альямос, Н.М. — Тут в суботу, 15-го квітня ц.р., відбудеться особливо радісне свято, коли членка УНС і мама почесного члена Головного Уряду УНС, Марія Чопик, відзначить 100-річчя своїх народин.

Широка родина ювілятки під проводом Анни Чопик і її сестри Стефанії приготувала з того приводу велике свято, на якому крім дочок і п'ятих внуків з родинами, будуть також члени української громади з Лос-Альямос, разом із дальною родиною, що приїжджає на цей день з далеких сторін від Флориди до Канади.

Тому, що найбільшим бажанням ювілятки було вислухати українську Службу Божу, дочка запросила на цей день українського католицького священника з Арізони о. Михайла Боберського, який вже є на смертній хвилині, але приїде, щоб в місцевій церкві Непорочного Серця відправити Богослужбу в день Уродин.

Марія Чопик, яка по фаху була кравчинєю, приїхала до ЗСА з чоловіком Іллею і донечкою Анною в 1914 році. Перші роки еміграції вони жили в Бостоні, де саме о. М. Боровський був першим парохом відновленої української церкви. Ілля і Марія були вірними членами цієї парафії, виконуючи там різні роботи, а їхній дім був завжди відкритим для співпарафіян і священників. В Бостоні родина Чопиків вступила до 238-го Відділу УНС, а відтак і Чопик заложив ще другий відділ ч. 307, в якому працював на різних постах аж до смерті у 1961 році.

Дочка Анна була адвокатом і асистентом генерального прокуратора в стейті

М. Чопик

Массачусетс і асистентом прокуратора повіту Саффок. Вона була вибрана шість разів головою радного УНС, а тепер є почесним членом Головного Уряду.

Друга дочка Стефанія закінчила студії фізики і одружилася зі Стефаном Сидором, що також закінчив студії фізики. Вони мають шестеро дітей і трьох внуків, живуть в Лос-Альямос, де Стефан працює в Крайовій лабораторії. Стефанія виконувала різні завдання, зокрема як науковий перекладач. Обоє постійно були активні в українській громаді.

У 1977 році переїхали до Лос-Альямос також Анна Чопик з матір'ю Марією, де тепер проживає ціла родина. Головний Уряд УНС і редакція „Свободи“ з радістю відмічуть рідкий ювілей свого довголітнього члена і бажає Марії у день народин кріпкого здоров'я та ще довгого життя!

У КИЄВІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ

ЧЛЕНІВ УГС

Київ (ЗП УГС). — У неділю, 2-го квітня вранці тут в приватному помешканні Дмитра Федорівна на Подолі, (вул. Олександрівська, 10), зібралися члени Всеукраїнської Координаційної Ради УГС. Слідом за ними зайшли до хати начальник міліції Шевченківського району Пічків Іван Миколайович. Разом з ним зайшли також дільничий міліціонер, якийсь чоловік у цивільному, що представився як заступник голови райвиконкому. Пізніше заходив ще якийсь майор міліції, єдиний, що був у формі.

Начальник міліції Пічків сказав господареві, що він порушує закон про мітинги і демонстрації, бо дозволив проводити в своїй квартирі збори. Коли хтось поцікавився, яка їхня справа, для чого вони там зібралися — може, просто в гості, він зауважив: „А в вас на столі немає горілки і взагалі нічого, крім паперів. А знайте, це — збори“. Тоді йому пояснили, що закон про мітинги і демонстрації стосується вуличних зібрань, або громадських приміщень, а не приватних помешкань. На це Пічків відповів, що, на погляд влади, яку він представляє, якщо в помешканні збирається громада, то воно перетворюється на громадське приміщення, а раз це громадське приміщення, то господар тим самим порушує закон про мітинги і демонстрації.

Оскільки це було сказано за такою логікою, що раз один голос, то значить — одноголосно, начальник міліції, видно, сподівався на беззаперечний пошук. Але публіка виявилася не такою всепокірною. Його запитали, наприклад, яким правом він порушує конституційну гарантію недоторканості житла, вживаючи до приватного помешкання у вихідний день без запрошення та ще й намагається запроваджувати свої порядки в чужій хаті? „А я, — каже начальник, — просто прийшов перевірити паспортний режим і домову книгу“.

У ЧЕРНІВЦЯХ ЗАСУДЖЕНО

М. ГОРИНЯ І В. КУЗЬМІНА

Чернівці (ЗП УГС). — В четвер, 6-го квітня, в Чернівцях міліція незаконно затримала Михайла Гориня та Валерія Кузьміна. Обоє привезли до суду й негайно засудили — В. Кузьміна до 10, а М. Гориня до 15 днів тюрми.

Члени київської філії УГС звернулися з заявою до прокурора, який нагадає за судочинством у Союзному Союзі. У їхній заяві сказано:

„Такі дії влади розцінюємо як прояв репресивного свавілля, оскільки в діях В. Кузьміна та М. Гориня відсутній склад злочину. Гориня та Кузьміна було запрошено комітетом комсомолу Чернівецького університету на семінар-диспут з питань неформальних об'єднань на Україні в час перебудови.“

Тому абсолютно безпідставно звинувачувати Кузьміна та Гориня в проведенні „несанкціонованого мітингу“: по-перше, це не мав бути мітинг, а диспут; по-друге, не вони його організували; по-третє, диспут, що ставлять їм у вину як мітинг, так і не відбувся. Маємо підстави вважати, що Михайла Гориня і Валерія Кузьміна затримали й засудили не тому, що громадськість Львова мала намір висунути його кандидатурою в народні депутати. В такій ситуації дії чернівецьких правоохоронних органів не тільки протизаконні, а й аморальні.

Домагасмося негайно звільнити В. Кузьміна та М. Гориня. Заяву підписали: Микола Горбаль, Ярослав Данилюк та Олександр Шевченко.

ФЕДЕРАЛЬНІ УРЯДОВЦІ

ЖЕРТВУЮТЬ НА ПОТРЕБИ ЗУАДК

Філадельфія. (М. Б-й). — Тут з канцелярії З'єднаного Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) повідомляють, що в 1988 році федеральні працівники пожертвували на цілі ЗУАДК біля 10,000 дол.

Згадану суму грошей федеральні урядовці зложили в таких містах або стейтах: Вашингтон, Д.К. — 5,645 дол.; Філадельфія — 587.03 дол.; Омага, Небраска — 464.77 дол.; Чикаго — 437.57 дол.; Нью-Йорк — 368.85 дол.; Клівленд — 287.77 дол.; Балтимор — 206.21 дол.; Луїсвілл, Кн. — 171.56 дол.; Олбані — 168.30 дол.;

Дітройт — 159.21 дол.; Норфолк, Ва. — 96.86 дол.; Каліфорнія — 43.25 дол.; Ричмонд, Ва. — 24.94 дол.; Ньюарк — 24.00 дол.; Мексфілд, Ва. — 23.30 дол.; Мінесота — 23.07 дол. Разом — 8,730.50 дол.

В федеральних бюрох збіркою на добродійні цілі займається Об'єднана федеральна кампанія (Combined Federal Campaign). Тим разом стало відомим, що крім федеральних працівників також деякі федеральні працівники іншого національного походження жертвували в 1988 році на потреби ЗУАДК.

ПОМЕР О. С. ГОЛИК, ЧСВВ;

Бронкс, Н.Й. — Тут у середу, 12-го квітня, в одній із місцевих лікарень, помер на 81-му році життя о. Соте-Горик, ЧСВВ.

Народжений в Жовкові 1909 року, о. Голік служив в різних парафіях в Україні і в ЗСА, останню у Бронксі. Монаший Парастас буде

відправлений в неділю, 16-го квітня ц.р., о год. 6:30 вечора в церкві Покрови Божої Матері, де тілні останки будуть спочивати після Служби Божої. Похорони — в понеділок в год. 9:30 ранку з тої ж церкви на цвинтар св. Духа в Гемптон-бурзі, Н.Й.

Вашингтон. — Як повідомляє кореспондент газети „Вашингтон Пост“ Кеті Соєр, Советський Союз вирішив тимчасово припинити польоти в космос. Вона робить цей висновок з повідомлення ТАСС про те, що після 27-го квітня, коли на землю з орбітальної станції „Мир“ повернуться троє космонавтів, вперше за два роки не буде вислана нова залога.

Наскільки можна зрозуміти, пише К. Соєр, рішення відкласти запланований на 19-го квітня запуск ракети, яка повинна була доставити на станцію змінну залогу, зроблене з економічних міркувань. Ракета повинна була доставити на „Мир“ двох космонавтів. Однак у повідомленні ТАСС про цей запуск навіть не згадується.

СССР ТИМЧАСОВО ПРИПИНІТЬ ПОЛЕТИ В КОСМОС

Американський спеціаліст з советської космічної програми Джеймс Оберг заявив, що мова йде про „потрапляючий поворот події“. На його думку, советські дослідники космосу зазнали втрат, бо Горбачов хоче в найкоротший час добитися якогось поліпшення в економіці.

Американська журналістка нагадує, що СССР недавно втратив другу з двох міжпростірних станцій, „Фобос“, яка коштувала півмільярда доларів. В експериментах, що проводилися

на покладі „Фобоса“, брали участь 13 країн. Провал місії „Фобоса“ став серйозним ударом по престижеві советської космічної програми, яка останнім часом пробує заручитися чужинськими комерційними заходами. У найближчому майбутньому станція „Мир“ повинна була використовуватися для виконання такого замовлення: американська фармацевтична компанія має намір провести там експеримент.

Уряд не пояснив, чому він вирішив залишити станцію без залоги, але науковий коментатор газети „Правда“ Володимир Губарев недавно дав зрозуміти, що одним з факторів стало зростаюче незадоволення советської громадськості дорогою вартістю космічних досліджень в період економічної кризи. Соєр нагадує, що переможець недавніх виборів Борис Єльцин публічно закликав до зменшення витрат на космос і використання звільнених від цього фондів для збільшення виробництва товарів першої необхідності.

Довготермінові космічні польоти служать тою діяльністю, в якій СССР має безумовну перевагу над ЗСА. Кілька залог провели на станції „Мир“ в загальному понад 800 днів без перерви. „Мир“, таким чином, був першою орбітальною польотною станцією в історії.

В СІТОН ГОЛЛ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДКРИЮТЬ ЗБІРКУ СВ.П. В. СТЕЦЮКА

Савт Орандж, Н.Дж. — Тут в Сітон Голл університеті в бібліотеці ім. Мк-Лопліна в суботу, 22-го квітня ц.р., о год. 11-й ранку відбудеться церемонія присвяти окремої колекції книжок ім. Василя Стецюка, як також і признання його заслуг для цієї наукової установи.

Др В. Стецюк працював у Сітон Голл університеті з виїмковою посвятою від 1959 року до дня своєї смерті у 1979 році на посаді професора класич-

них наук та голови департаменту класичних наук.

Впродовж десятилітніх студій, навчання і дослідів у ЗСА та Європі др В. Стецюк зібрав надзвичайно обширну та цікаву бібліотеку з ділянці класичних наук, з якої користало багато вчених і дослідників ще за його життя. Тепер при шедрий допомозі його родини ця дорожочина скарбниці призначена в Сітон Голл університеті буде служити невичерпним джерелом для майбутніх поколінь.

ВИННІ МІСЦЕВІ КЕРІВНИКИ — КАЖЕ Г. ГЕРАСИМОВ

Москва. — Імперські керівники, з метою зберегти своє обличчя і цілком не підірвати довіря народних мас до політики гласності, перебудови, демократизації відбудови економіки коштом західних інвестицій, зіпхали вину за неспокій, викликаний військом, відділів спеціального призначення „чорноберетників“ і КГБ, на місцевих керівників, в першу чергу на першого секретаря Комуністичної партії Грузії Джамбера Патіяшвілі, який був змушений внести резиміацію і прилюдно покаятися за пороблені „помилки“.

Поінформовані особи кажуть, що Патіяшвілі напевно буде звільнений. Політбюро із свого посту, а з ним разом також багато інших високих державних функціонерів.

Вмижчасі, не зважаючи на заборону, тисячі грузинів із запаленими свічками взяли участь у жалобній маніфестації з приводу похоронів жертв комуністичного терору проти мирної демонстрації на площі Леніна в Тбілісі. З огляду на погану погоду церемонія похоронів в четвер, 13-го квітня, була значно скорочена і похід головною вулицею столиці на місцевий цвинтар на передмісті, відбувся спокійно, без жадних сутичок грузинів з КГБістами і воїнами, які продовжують контролювати обложене танками місто.

Грузини, які брали участь в демонстрації і пережили брутальність та вбивства імперського війська та особливо жорстоких — відділів КГБ, розповіли телефоном американським й іншим закордонним кореспондентам про деталі жорстокості і звірства. Одна грузин-

ка розповіла про вбивство молодого ще влітку лікарки на площі Леніна на очах її двох дочок, які їй досі перебувають у шпиталі у нервовому шоку. Тому, що західні журналістів не впускають до Грузії, у світовій пресі з'являються тільки короткі епізоди із жорстокості „охоронців соціалістичної єдності“, але згодом, коли ситуація успокоїться, кореспонденти напевно знайдуть шляхи, щоб дізнатися правду і надрукувати деталі про події в Грузії.

Міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе перебував там вже кілька днів, намагаючись заспокоїти грузинів і тим самим не допустити до нових вибухів, до нових ударів між „сторожами імперії“ і націоналістами з-поміж поневолених Москвою народів, які вже не хочуть більше терпіти колониальне поневолення, знущання над їхніми національними святощами, нищення їхніх культур, мови, традицій тощо. Грузинський народ ніколи не забуде Москви жертв з 9-го квітня і це повинні пам'ятати московські „демократи“ і „консерватори“ в Кремлі. Сьогодні в Грузії, завтра деінде, можуть повторитися здури з окупантами, „зберігачами імперії“, — кажуть спостерігачі.

Західні дипломати не думають, що заспокоюючи заяви Геннадія Герасімова, керівника інформаційного відділу при міністерстві закордонних справ СССР, що, мовляв, „винні“ виключно грузинські керівники треба трактувати поважно. Пропаганда в СССР все мала пріоритет.

Вашингтон закликає Москву

до розважливості

Вашингтон. — Кореспондент газети „Нью-Йорк Таймс“ Майкл Гордон повідомляє, що Уряд ЗСА радить керівникам у Кремлі бути стриманими у ставленні до демонстрантів в

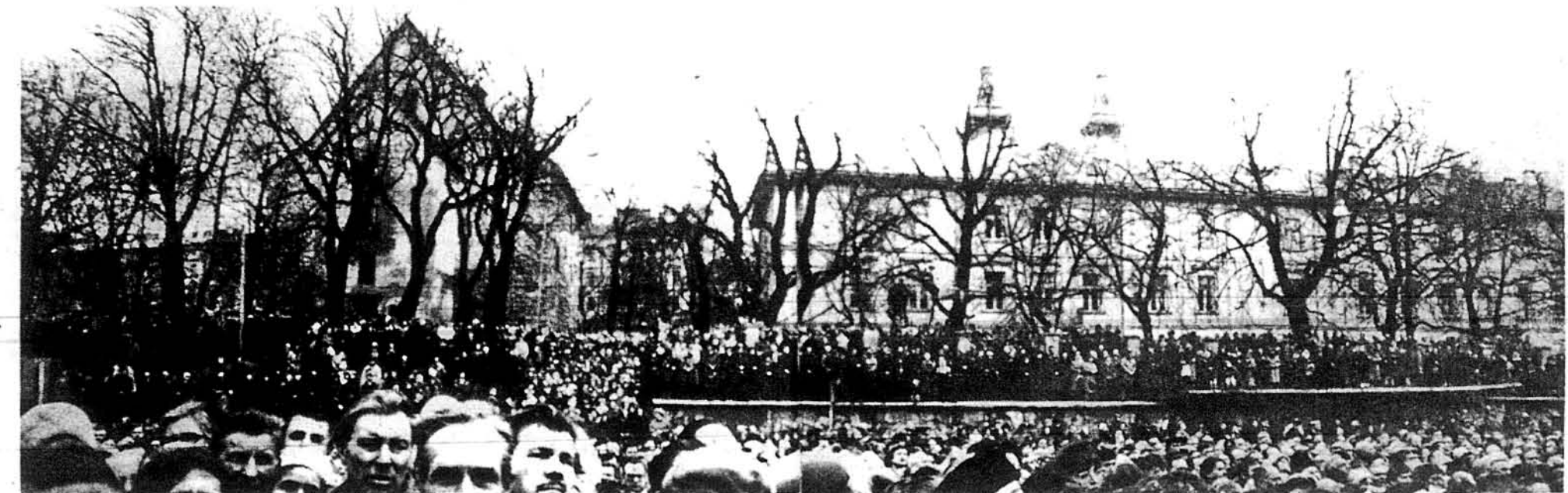
Грузії. „Ми звертаємося до советського уряду з закликом виявити стриманість по відношенню до мирних протестів з боку осіб, що бажають скористатися своїм правом на законний вияв своїх політичних поглядів“, — заявив представник Державного департаменту Річард Бучер. Водночас він висловив стурбованість у зв'язку з повідомленнями про жертв серед населення. Адміністрація Білого Дому не може заперечити офіційних советських даних, що минулої неділі в Тбілісі загинуло 18 людей. Однак у Вашингтоні отримали повідомлення, що насправді вбитих набагато більше. Проте американських дипломатів ні журналистів у Тбілісі нема, тому коментувати чутки, отримані з Москви представники Адміністрації відмовилися.

Розправа з мирними демонстрантами в Грузії не може не вплинути на оцінку політики советського уряду щодо прав людини. Світ не може не реагувати на те, що активні протести національних меншостей супроводжуються кровопролиттями.

У Вашингтоні висловлюють стурбованість, що все це може привести до зміцнення позицій противників перебудови. Турбує їх і те, що, Кремль видав новий закон, згідно з яким судитимуть за „образу“ урядових органів або працівників і за „розпалювання міжнародної ворожнечі“.

Кореспондент газети „Таймс“ пише, що національні меншості Советського Союзу, своїми протестами поставили Адміністрацію президента Джорджа Буша в скрутне становище, бо співзвучаючи населенню окремих республік, Вашингтон не хоче, щоб заворушення перешкождали реформам.

ЯК ШЕВЧЕНКО СВЯТКУВАВ СВІЙ ЮВІЛЕЙ 9-ГО Й 10-ГО БЕРЕЗНЯ У ЛЬВОВІ

Екуменічний Молебень-панахида за Тараса Шевченка у Львові в дні 26-го лютого 1989 року на протилежності Успенської церкви з участю 20,000 осіб, про що писалося у „Свободі“ з суботи 11-го березня 1989 року.

Написав Ігор Калинець

В урочистій президії ювілейного вечора й Оперному Театрі — представники влади-існуючих від першого секретаря обкому до Митрополита Російської Православної Церкви у Львові. Це той перший, що заборонив стояти пам'ятників Шевченка на проспекті Леніна, а той другий, церковний сановник, але про нього згодом. Кажуть, що було блискуче слово секретаря

львівського відділення Спілки Письменників України і ще багато чого було того вечора величкого, Тарас Григорович окунувшись зором урочисту президію не побачив там нікого крім замаскованих під перебудовників, а навіть незамаскованих реакціонерів. Ото ж не побачив він там жадного із своїх духових дітей, що каралися й мучилися за його ідеали.

„Для мене нема тут міс-

ця“, — озвався подумки Шевченко, — „бо як далеко до сім'ї вольної і нової в Україні. Моє свято мусить бути під гаслом: „Борітеся — поборете“, і він покинув Оперний Театр. Його місце в той день було в будинку суду Залізничного району, де люди душилися в малій залі судових розправ, у коридорі й на трьох поверхах сходової клітки та на площі перед судом. Він був там, де були його малі, але вже

не німі діти. Йшло судилище напевне з дозволу першого сановника області, і з волі другого, першого церковного сановника Шевченківської президії, Митрополита Нікодіма. Бо він і його канцелярія подала позов на Ірину Калинець за відправлення Молебень за воз'єднання українського народу 22-го січня 1989 року з нагоди 70-річчя проголошення злуки наддніпрянців і надністрянців у єдину дер-

жаву. „Святі“ отці їх служки вимогли у цивільної влади своїми брехливими проханнями цей процес і при тім порушили не одну Божу заповідь. На суді їх невилітливо захищали два міліцейські функціонери. Бо ні на перший день суду, ні на другий ніхто з митрополічної канцелярії не з'явився всупереч висловленому проханням. За те достойник Російської Православної Церкви засідав у Шевченківсь-

ких президіях, перед тим заборонивши своїм підлітчим взяти участь у Панахиді 26-го лютого 1989 року біля Успенської Церкви.

А на другий день суду Шевченко був оточений лавами міліції, бойовиками спеціальної шостої роти. „Схаменіться!“ сказала художниця Марія Савка, свідок на процесі. „Ви судите поетеса на самі Шевченківські свята“.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА

SVOBODA (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 UNIA (201) 451-2200
Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік \$40.00 на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00.
Для членів УНСОЮЗ \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00.
Чеків і money orders виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303.

Військо проти визвольних рухів

Грузія, яка за своїм числом населення — приблизно 28 мільйонів осіб — є сьомою з черги „самостійною республікою“, складовою частиною Советського Союзу, була в минулому тижні тереном кривавих заворушень із наслідками, що їх тепер трудно передбачити. Відбулися у столиці цієї прикавказької верховинної країни демонстрації з участю кількадесяти тисяч осіб, які прибули до столиці Тбілісі у голосно вимагали державної самостійності з відірванням від СРСР. Аж на це „дозволяє“ лєнінська конституція! Грузинський нарід — поруч із прибалтійськими — найменш зрусифікований і найбільш національно свідомий. Державне військо — за офіційною версією — стріляло спершу понад голови демонстрантів. Коли це грузинських патріотів не відстрашило — стріляти до маси неузброєних цивільних людей. Офіційно подано число жертв на 18, з чого 8 жінок. За твердженням „Нью Йорк Таймсу“ з минулої неділі — американських державних чинників повідомлено, що загинуло коло 50 осіб і ранених було понад 200. Проголошено у Грузії війняковий стан, заведено в Тбілісі поліційну годину і заборонено в'їзд чужинцям. Советський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе, грузин, відкликав свою заповіджену подорож до Східної Німеччини і полетів до Тбілісі. Офіційне пресове бюро ТАСС передало заяву речника советського уряду Генадія Герасімова, що советський уряд „висловлює жаль“ за приводе жертв, але доруч із цим Верховна Рада проголосила в минулу неділю декрет, що советські суди каратимуть „націоналістів“, які „загрожують цілості Советського Союзу“.

У декреті Верховної Ради виразно називається балтійські дежави і Молдавію. Про Грузію, Вірменію і мусульманські країни — Азербайджан, Узбекистан і Таджикистан — нічого не сказано. Не згадується про Україну, хоча саме там національний рух щойно посилюється, зріс і речники його вимагають удержавлення української мови та культури і господарських полегш. Але — за коментарем „Нью Йорк Таймсу“ — американські керівні кола лаяються, що партійно-державні законодавці, не чекаючи постанови новообраного 1,500-членного парламенту, який ще не почав урядувати, можуть увести в карне судочинство поруч із ганебною 70-ою статтею про „ворогів народу“ і карання за провини проти влади — окрему статтю — про карання злочину, яким є загрожування цілості імперії. Це був би офіційний поворот до непопулярної доктрини від царя Олексія і Петра I про „єдину неділіму“.

Масові демонстрації у Грузії і Вірменії з вимогою удержавлення цих країн, після того, як у трьох прибалтійських країнах уведено національні гімни і прапори, як державні й схвалено — за прикладом Естонії, — щоб усі пришелиці, у практиці москалі, вивчили місцеву мову — ті останні рухи поставили центральну владу з Горбачовим у провіді перед дилемою. Або шукати компромісу, як це зробив Тимчасовий Уряд у 1917-1927 роках, виславши делегацію до Генерального Секретаріату у Києві (2-ий Універсал), або пробувати збройною силою здавити ці рухи. У першому випадку реалізовано би концепцію Здіслана Бжезінського: перетворення СРСР у конфедеративну державу з дійсно самостійними державами, щось на подібну Бритійського Коммонвелту, який в Індії чи Канаді втримував свого генерального губернатора тільки, як символ спокули з Англією. Це були самостійні домінії, які згодом, за згодою від Лондону, ціком усамостійновалися. Горбачов і москвинські шовіністичні імперіалісти такого не розуміють і не хочуть. Але: чи можна тепер здавити силою такий стихійний національно-відосередковий рух, як у Прибалтії, мусульманських країнах, Грузії і Вірменії? Чи репресії з масовим виарештовуванням політичних, злочинців і заповнюванням ними сталінських ГУЛагів врятує імперію від загрози, якою є хвора економіка? Західний світ, зокрема Америка, симпатизує національним рухам (за винятком неграмотних лібералів), не буде в їх обороні воювати, але не відреклася Гельсінкського договору 1976 року і вимагає далі прав людини. Нас, українців у діаспорі, права людини не задовольняють. Але наші земляки в Україні крокують еволюційним шляхом до чораз більших прав, а прибалтійці і грузини хочуть держави. Крісами, гарматами і танками не знищити цього руху і не заповнити крамниць крамом.

Так називається кіноповість про тернистий шлях видатного філософа України Григорія Сковороду. Як розповідає доктор філософських наук Вілен Горський у статті „Крізь віки“ (журнал „Україна“ ч. 6 за 1989 рік), шлях був тернистий не лише у самого філософа, але й у хронікально-документального фільму про нього, бо тим хто вирішив відтворити образ Григорія Сковороди, довелося подолати багато труднощів. А коли фільм був готовий, то йому не судилося вийти на екран. Цілих 16 років пролежав він у архівах, доки стало можливим показати його українському глядачеві.

Документально-хронікальний фільм створили до 250-ліття від дня народження видатного українського філософа. Це був 1972 рік, рік масових репресій в Україні, тому кіно-розповідь про Г. Сковороду виявилась недовгодопоміжним ідейним ідеологам. Тільки на третьому (1988) році епохи гласності стало можливим показати фільм широкому глядачеві.

Як розповідає В. Горський, „самобутній місцевим, втіленням складних пошуків у фільмі стала самостійна тема, яка розгортається поряд із висвітленням життя і вчення мислителя. Мовиться про оновлення, відомим українським скульптором Іваном Кавалерізом свого пам'ятника фі-

Н. О.

„ВІДКРИЙ СЕБЕ“

лософові, що його було збудовано в Лохвиці 1922 року. Впродовж усієї екранної оповіді її супроводжують кадри роботи в майстерні над гіпсовою моделлю, творення форми для відливання у бронзі, зведення металевого каркасу майбутнього пам'ятника. Перед глядачами руки митця, що місять глину, розпечений метал, що заливається у форму. Звільнення скульптури від зайвини, карбування окремих частин потім транспортування пам'ятника. І от „на тлі чистого неба ступає до нас утілений майстерність митця Григорія Сковороди“. І в кожного, хто подивився на цей монумент, спливають у пам'яті слова мислителя: „Братія моя любезна! Одверніть очі ваші ангельські од содомлян і придивіться до цього мандрівника на землі, що гряде перед вами. Він проступе із посохом серед веселих нових урочищ і спокійно співає...“ А щоб спій той сьогоднішній буди наш серця, автори вкладають у образ України, тієї „землі пагорбистої, лісами, садками, горбами, струмками заквітчаної“, землі, що породила Григорія Сковороду. На цій землі живе наш народ і філософія Ско-

вороди промовляє до нас із далекого XVIII століття. У фільмі майстерно відтворені поетичні кадри української землі з річками й озерами, з полями озимими, з квітучими вишневими садами, наливними яблуками, з засніженими лісами і хуртовиною у степу, з мальовничими селами, по яких мандрував Г. Сковорода.

Філософські ідеї Г. Сковороди витончені і глибокі, вони відтворюють сутність культури українського народу. А найважливішим складником цієї філософії є вчення про пізнання самого себе.

Фільм розповідає не про життєвий шлях мислителя, а про його філософію. І зроблено це зовсім не тому, що зовнішня канва життєвого шляху Григорія Сковороди така вже буденна й малоцікава. Навпаки, вона сповнена багатьох справді чарівливих моментів. І цікавою була б розповідь про селянського сина, що здобув блискучу освіту в Києво-Могилянській академії і був запрошений у Санкт-Петербург до царської капелі, подорожував країнами Європи, працював у складі російської місії, викладав у навчальних закладах, а потім, знехтувавши офіцій-

ну службу, мандрував шляхами України, складав пісні, байки, поважні філософські трактати. Але фільм про це вже існував, правда не документальний, а художній. Тому автори цього фільму-розповіді відмовилися від повтору. У фільмі „Відкрий себе“ автори зосереджують увагу не стільки на позитивному досвіді мислителя під час громадської діяльності, скільки на його відкиданні й запереченні. Там немає згадки про 1739 рік, коли Г. Сковорода був студентом, зате йдеться про 1743-1844 роки, коли він залишив академію й імперський хор. У 1751 році припинив свою діяльність у Токайській місії за кордоном, у 1953 році перестав викладати у Переяславському колегіумі і так далі. Це свідомий підхід у висвітленні вчення та духовного зростання Г. Сковороди, філософія якого була органічно поєднана з його життям.

„Сковорода — це зразок того досить рідкісного, але найвищого типу людської особистості, яку можна окреслити поняттями „мудрець“, — пише В. Горський.

Новий фільм дає змогу прилучитися до мудрості великого мислителя України, у філософії якого виявляється співзвучність його ідеалів з ідеалами нашої доби, доби прозоріння і розвитку.

Не тільки установи Гетьманщини було замінено імперськими, але й частина українського суспільства була асимільована й русифікована.

У своїй книжці З. Когут наводить, які наслідки для українського суспільства мало скасування автономії. У традиційній керівництві, в якій політичне керівництво здійснювалося виключно вищими класами, асиміляція власної еліти означала також і втрату політичного представництва. Для українців весь наступний процес „будівництва нації“ пішов шляхом іншим, ніж у націй, які, хоч і стали бездержавними, повністю зберегли свої традиції, еліти. На відміну від поляків, у яких національний рух на початковому етапі міг ґрунтуватися на історичних правах шляхти і лише пізніше включив поляків з різних суспільних верств, українцям спершу довелося створити нову верству, здатну до провідництва — інтелігенцію. Пізніший національний рух ґрунтувався не на історичних правах, а керувався головним чином, етнічними та мовними мотивами.

Д-р Когут ставив собі завдання відповісти на питання, чи Гетьманщина мала вплив на модерний національний рух українського народу. Відповідь була позитивною. „Захист української автономії спричинився до появи пам'яток політич-

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про хронічну недугу

У нашій добі розвирі, серця і пістряка, що косять передчасно наліво і направо, кожна хронічна недуга викликає віддих полегші: мовлять з тим можна жити і давати собі раду. Тому навіть співчуття для недужого є менше, а часом приходять і байдужість до його хронічних недомогань.

Інакше воно, однак, коли на хронічну недугу неможливо ціла спільнота. І тут сувається питання: чи треба це легковажити і не старатися лікувати?

Цей довгий вступ робимо, щоб прийти до самої теми, про яку ми вже здається не один, а більше разів писали при різних нагодах.

Цією іронічною недугою нашої спільноти в Америці є накопичення громадських імпрес на один чи два дні і цілковитий брак координації на цьому полі.

Якщо справді хвороблива гарячка в наших організаціях не дає їм спочати та зайнятися якимось іншим ділом, як влаштуванням публічних імпрес. Влаштовують їх напередокі всі, немов для конкуренції, не беручи до уваги існуючих обставин та факту, який в кожній місцевості, де більше скупчено живе наша українська спільнота, повторюється, що на всі наші імпреси з'являється одна і ця сама категорія людей — в більшості старшого, або середнього віку, а їм фізично, а часом і матеріально неможливо бути всюди. А тим часом в одну суботу, неділю-принайменше чотири, п'ять імпрес, деякі такі в одній і тій самій місцевості, на яких потрібні, або побажано бути.

Ось, як приклад перед місяцем була в Нью Йорку ювілейна академія з приводу 175-х роковин з дня народження Т. Шевченка — здавалося би, що в цій виймовий рік повинні залишитися позаду всі інші задуми, — але ні, як пише наш друг „по перу“ у „Свобо-

ді“: „прикро було слухати, що у день відзначення Т. Шевченка, деякі організації і товариства влаштували в цьому дні свої власні „імпреси“, чого не повинно бути в добре зорганізованому суспільстві“.

Це тільки один доказ, але таке буває майже кожного кінця тижня. Ось стоїмо ми знову перед великим питанням: що вибрати, на яку імпресу „виїжджати“, а на яку ви маєте охоту? У найближчу неділю, як читася, мають бути три імпреси і це майже одночасно. Одна із них це знову виймова річниця — 50-річчя Карпатської України — чи не можна цього було узгодити заздалегідь з іншими, щоб влаштувати їх у цей сам час?

Але тільки згради у Філадельфії, Чикаго, Дітроїті не стоять позаду — і там, як в Нью Йорку, імпрес таки забагато і не всі вони dokonче потрібні.

Минулого року ми мали їх вже добре подостатком, — але тут було виправдані, що 1000-річчя Християнства України це справді виймова дата і тому треба її усіми можливими способами відзначити. Відзначили ми її справді згідно, в кожній місцевості, де живуть українці, а вершок імпрес були хіба святкові дні у Римі, де з'їхалися українці з усіх частин світу. Все це було потрібне і не можна в ніякому випадку критикувати.

Однак саме мали ми надію, що після такого „важкого“ на імпресу року — приїде трохи спокійніший, а тут бачимо такі важко викинутися із цих хронічних недуг у нашій спільноті. Чи справді неможливо укласти імпреси в календарі і їх зачасу та дружньо з собою узгоджувати, замість робити дружною „на злість“ і напередокі, аби тільки „моє було перше“?

О-КА

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СЕЛО ХОТИНЕЦЬ, А НЕ ХОТИНИЧ

У підзаголовку спомину М. М. „Великдень моїх дитячих років“ (Спогад зі села Хотинича на Ярославщині) („Свобода“ ч. 55, ст. 2) є дві помилки, бо місцевості з такою назвою немає не лише в Ярославщині, але й в усій Перемиській єпархії. З назви сусіднього села Грушівичі колишні жителі поселення догадуються, що авторка писала про парафію Хотинець у деканаті Краковець і в повіті Яворів. Після останньої війни село під владою Людової Польщі.

У подібному спомині про Рівдяні звичай „Свобода“ ч. 3) та сама авторка своє родинне село назвала правильно Хотинцем, але в тексті, покликуючись на книжку Олега Івануєва пе-

ремінила на Хотин. В книзі „Церква в руїні“ на ст. 240 обома мовами надруковано правильну назву „Хотинець“.

Крім цих непослідовностей лишує нас брак прізвища місцевого священика, хоч в обох спогадах дуже багато написано про церковні відправи і то з подробицями, наприклад, що священик влягав інший фелон при читанні Страшних свавещ і в повіті Яворів. Тим священиком був о. Михайло Тарчанин, що народився в 1883 році і висвятився в 1907 році та був парохом Хотинця від 1922 року до своєї смерті в 1945 році.

Степан Кікта
Клівленд, Огайо

Олена Несіна

Український Дослідний і Документальний Центр

З АРХІВУ ТАБОРУ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВО-ПОЛОНЕНИХ В ІТАЛІЇ

„Ми програли війну. Так звичайно говориться, та чи правда? Чи ми її починали? Чи ми хотіли будувати якусь „Нову Європу“? Ні. Ми пішли аж тоді, коли наше національне існування було загрожено, і ми пішли добровільно, щоб Україну зберегти якнайбільше зброї і дати їй воля, що піддержав би визвольні змагання власного народу. Під тим аспектом ми війни не програли. Натомість, ми здобули дуже багато, бо набули військового знання і в цілому світі нашою поведінкою прославили ім'я України, цієї України, що за неї ми воювали і будемо воювати доки вона не стане дійсно самостійною“ „Життя в Таборі“, ч. 29 (211, 11.2. 47 р., Риміні-Італія).

Багато таких і подібних до них тверджень знаходимо на поховках від часу листків в старанно збереженому архіві 1-ої Дивізії Української Національної Армії. Здається, що їм, колишнім воякам, дуже залежало на тому, щоб ми їх зрозуміли, взяли з них приклад, використали їхній досвід.

Дивізіоністам й історикам України пощастило. Їхні архіви не пропали. Сьогодні вони класифікуються, каталогуються і вивчаються в УДДЦентрі. Архів цей унікальний. Він охоплює, без проблем, увесь відтинок існування Дивізії, починаючи з її формування німцями в 1943 році виходу, боїв під Бродами, переіменування її з німецької назви Української СС Дивізії „Галичина“ на 1-шу Дивізію Української Національної Армії, відтягнення Дивізії від фронту на австрійсько-угорській границі на Захід, зложення зброї перед англійцями після капітуляції Німеччини, перехід життя в таборі військово-полонених в Італії (спершу в Белларі, а пізніше біля Риміні), а після того переїзд до Англії в 1947 році, звільнення з полону в 1949 році і розселення їх по всьому світі.

Найбільше матеріалів збереглося з життя колишніх вояків в італійських таборах (гравень 1945 — червень 1947).

Згідно документів, ця маса вояків (більше 10,000) здеморалізована довголітньою війною, морально і фізично вичерпана зусиллями останніх місяців війни, під падаючим сонцем італійського літа і при недостатньому відживленні, пригнічена невідомим майбутнім, а також майбутнім їхніх родин і батьків попала в апатію.

Із апатії в таборі першими пробудилися студенти і заснували студентську громаду. Вони, а потім і вся маса вояків зрозуміли, що потрібно багато моральної сили, щоб не втратити рівновагу духу і витримати лихоліття, яке випало на їхню долю. Почали інтенсивно працювати в культурно-освітньому напрямку. Була це тяжка праця. Не було книжок, не було чим і на чому писати. При допомозі англійського командування організували студентську бібліотеку. Почали організовувати періодичні видання, школи, курси.

Працю дещо зупинила советська репатріаційна комісія. Вояки не знали і не були певні, що їх альянти не виладуть на певну смерть. Знаходимо одного з колишніх вояків, стан вояків у той час „Стояли хлопці... Пекло сонце... крутилося в голові, жовтіло перед очима... Важко було пізнати в них синів широких степів України... Худі, змарнілі, вліплі очі, гострі носи... Важко було стояти, хотілося піти, сховатися в холоду шатра... але затримувала цікавість: що скажуть товариші переможці, з якими ще два місяці назад прийшлося говорити мовою скорострільних, гранатометів, гармат? Стояли похиливши голови... переможени і вигнані. Не сповинили сподівання, не виправдали себе жертвами...“

Репатріаційна комісія була щоденним гостем табору, однак, всі спроби вивати колишніх вояків Советському Союзу не вдалося. Табір перевезли до Риміні і праця знову закінчилася.

Зорганізували Культурно-освітній відділ, проводили доклади, реферати, гуртки, читання книжок. Організували два хори — католицький і православний, спортову дружину, адміністративно-торговельні курси, курси для неграмотних. Почали друкувати журнали: „Український Козак“, „На варті“, „В наметах“, „Таборовик“, гумористичний журнал „Оса“, щоденник „Життя в таборі“, тижневик „Батьківщина“, місячник „Юнацький зрив“, „Наш шлях“ — літературно-мистецький журнал і багато інших, що виходили в таборі для поодиноких частин.

Передрукували деякі речі з української літератури, з історії, географії. Передрукували шкільні і фахові

підручники. Заснували таборовий театр, організували курси чужих мов.

Постали цехи, товариства, гуртки. Найбільше матеріалів залишилися про Цех Українських ремісників, Технічне Товариство, Об'єднання Учителів, Товариство Українських Вояків-Філателістів, Літературно-Мистецький клуб, „Веселка“ — мистецька спілка мальярів, Спортові Дружини Табору? Гуртки Самодіяльної Творчості.

Заснували школи: українську гімназію, середню технічну школу, Учительську семінарію, Торговельну школу, Рільничу школу, Ремісничу школу, Народний університет.

Повстала Верифікаційна комісія, організовано пошту, службу розшуку.

Завдяки своїй величезній культурно-виховній праці і допомозі ззовні, особливо допомозі Українського Допомогового Комітету Збігівця в Римі, табір колишніх дивізіоників дійсно знизився і зверну на себе увагу всієї еміграції та чужинців. „Подив чужинців був дуже великий, коли прибувши до табору, місто сподівалося пригнобленої маси вояцтва, що в полоні ніколи не проявляло своєї творчості, бачили молодий і животворний цвіт української нації, загартований, бадьорий, творчий. Так ця мала вітка української збройної сили показала світові, що навіть за дротами вона зміє, хоче і може розвиватися, міцніти, рости, творити і змагатися до зяного завтра своєї найвищої мети“. Читаємо у „Звіт“ Українського Допомогового Комітету для Збігівця в Римі.

Не дивлячись на таке активне життя, вояки все ж журилися тим, що вони задовго в полоні, що, не зважаючи на те, що побули репатріаційної комісії, майбутнє їхнє невідоме. Цю журбу виявляли в гуртках, у пресі. В гумористичному журналі „Оса“ ч. 18, 1946 року читаємо такий каламбур:

Хто нас лише не хоче?
І Англія, і Франція, і Америка нас не хочуть!!!
Однак в 1947 році їх перевезли до Англії, а в 1949 році відпустили з полону і колишні вояки розпоршились по всьому світі.

Дивізіоніки на еміграції, не занурилися в заробіткові клопоти, накопичуючи багатства чи в дріб'язкових чварях. Вони організувалися в Братства і продовжували працювати на українській національній ниві. Багато написали, багато розказали, а головне залишили нам Архів — першоджерельні матеріали, яких так бракує нашим науковцям — історикам.

Архирейська Служба Божжа в Ірвінгтоні

Заходами парафіяльного уряду та Сестрицтва української православної парафії св. Тройці в Ірвінгтоні, Н.Дж., тут 5-го березня була відслужена Архирейська Служба Божжа, яку очолював Владика Антоній, Єпископ Української Православної Церкви в ЗСА.

О 9:30 ранку при дверях церкви Владика Антонія привітали хлібом і сіллю Йосип Мельник — церковний староста, та Валентина Шербініна — голова Сестрицтва св. Покрови при церкві св. Тройці.

При вході до церкви привітав Владика палкими словами о. митрат Сергій Непрель — настоятель парафії, а церковний хор ім. Д. Бортиянського під орудою інж. Дмитра Олійника проспівав Псалом Еті Деспота.

Архирейську Службу Божжу очолював Владика Антоній у сослуженні настоятеля парафії о. митрата Сергія Непреля, о. митрата Петра Готровича, о. протодіякона Володимира Поліщука, як рівнож о. Лукія Богдана, настоятеля україн-

ської католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нью-Йорку та іподіакона Олександра Непреля.

Під час Архирейської Служби Божжої Владика Антоній виголосив з амбону проповідь на тему Євангеліє про Страшний Суд, який називає, бо всі ознаки, писані у Святих Євангеліях, вказують на кінець світу. Владика Антоній сказав: „Матеріальний світ буде знищений, настане духовний світ“, а перед тим дитиме сила злодіяння, почнеться боротьба проти віруючих, землетруси, голод і т. д., а тоді настане Страшний Суд, воскресення з мертвих“. Закінчуючи своє казання, Владика звертаючися до вірних, сказав, „що ще є час на покаєння, і що Господь Бог має милосердя на помилування“.

Після Служби Божжої відбулася присяга парафіяльного уряду, яку провів Владика Антоній, відчитуючи акт присяги, яку повторювали присутні, а по присязі Владика закликав Парафіяльний уряд до щирої та відданої

праці для добра Церкви та народу.

Після всіх урочистостей в парафіяльній залі відбувся обід, який приготувало Сестрицтво. При дверях церковної зали Владика вітав інж. Константин Приходько — голова парафіяльного уряду, та Валентина Шербініна — голова Сестрицтва, а потім проспівали „Многая літа, Владика“. При відспіванні молитви „Отче наш“ Владика поблагословив дар.

Голова парафіяльного уряду інж. К. Приходько, відкриваючи свято, привітав Владика, отців, паніматів, представників організацій та парафіян. „За нами перше тисячоліття в історії народу від дня посвячення України князем Володимиром. Ми соборно і величаво відсвяткували цю подію. Як рівнож Вселенський Православний Патріарх Дімітрій перший раз сказав, що „майбутнє воскресення України буде більшою вірою, ніж сьогоднішнє воскресення“. Закликаючи парафіян

до ще більшої активної діяльності, він сказав, що церковні діячі повинні стояти в авангарді визвольної боротьби. На закінчення попросив інж. Д. Олійника, як тостмайстра, проводити програму.

Інж. Д. Олійник, привітавши присутніх, в першу чергу представив гостей за головним столом: Владика Антонія, о. митрата Сергія Непреля з паніматкою, о. прот. Євгена Богуславського з паніматкою, о. протодіякона Володимира Поліщука, о. прот. Тараса Чубенка з Картерету, о. Лукія Богдана з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нью-Йорку, Нестора Басняка від Відділу ОЧСУ, Володимира Кігута від Відділу Організації Оборони Лемківщини, Олександра Данчука від місцевого УККА.

Під час смачного обіду 12-літня Лариса Гумовська продекларувала вірші „Сестри“ Г. Шевченка та відіграла на фортеп'яні три музичні твори Чайковського, Гріга та Колінга. Даяна Підлуцька передала Владикі на спогад вишиті стяжки в дорогу до Вашингтону. Пам'ятка Наталя Шевченко відіграла на фортеп'яні Романс опус 24, ч. 9 Яна Сібеліуса, за що отримала численні оплески.

Тріо з ансамблю бандуристів „Гайдамаки“ — Володимир Васків, Петро Лука та Михайло Гнатини — гості, заграли та проспівали: „Через поле широкое“ (Д. Котка, заспівував В. Васків), „Полтавський рушничок“ (сл. Матірної, муз. Середи), „Зелений гай“ Гравовського, народну пісню „Ой ти зоре“ (заспівував В. Васків), „Вишній, вишній“ (сл. Пироженка, муз. Китаєстого). На оплески присутніх відспівали „Полісся 1943 року“ (муз. і обробка Юрченка).

Отець митрат Сергій Непрель подякував присутнім, які звеличали нашу парафію, а звертаючися до Владика Антонія, сказав, що шкідливо, що він віддається від нас далеко, бо має призначення у Вашингтоні, та побажав йому щасливої дороги. Після цього Петро Буняк розповів коротко про своє подорож до Австралії та Нової Зеландії.

Торжество закінчилося молитвою.

Після Архирейської Служби Божжої (вгорі зліва): о. Б. Лукій з української католицької церкви у Нью-Йорку, о. митрат П. Готрович, Владика Антоній, настоятель парафії о. С. Непрель, о. протод. В. Поліщук, члени парафіяльного уряду, контрольної комісії та мужі довір'я.

(Світлина О. Ковар)

А. Домарацький

Як Шевченко...

(Закінчення зі стор. 1)

Але вони судили не тільки Ірину Калинець, дослідника „Слово о полку Ігореві“, редактора альманаху „Свѣтан-Зілля“, громадську діячку, людину, яка відкаралася 9 років у Заповіднику ім. Берія. Вони не жінку судили, що втратила здоров'я в концтаборі, але живу, яка прийшла на суд, взявши жменю таблеток, щоб збити температуру, замість того, щоб викликати лікаря додому й відкласти судилище. Ні, вони судили самого Шевченка, його народ і ту частку народу, що молилася і співала шевченківських пісень на площі напроти суду весь час, доки тривало судове засідання.

А присутнім у залі розправ, але мабуть не Шевченкові, здавалося, що має торжествувати правда і на підтвердження тих сподівань блискуче виступив, не згірше секретаря львівського відділення СПУ в Оперному Театрі, і блискуче доказав безпідставність позову, адвокат. Тим більше з нетерпінням чекали слова справедливості з уст судді. Та б. Не своїми словами, які б впливали з логіки процесу, говорила вона. Не задля того сиділи у Шевченківській президії урядові й церковні можновладці щоб милувати Шевченкових дітей. І вони винесли вирок 10 днів ув'язнення дочці його.

Народ із пристрасною силою б'ється за свободу, як б'ється за життя „Ганьба!“ Він підніс над собою плякати „Свободу Ірині Калинець!“ — гасло, під яким святкував народ ювілей Шевченка у Львові. Варіант його заклику „Борітеся — поборете“. І оклик „Ганьба!“ поїс народ до митрополичої палати. І знов кордони міліції захищали Нікодіма, який відпочивав після утомлених засідань у президії. А демонстрантів погромлено в парку ім. Івана Франка.

Міліція єдина сила, яка захищає згнану Російську Православну Церкву у Львові. Ту Церкву, яку так гнівно карав Шевченко. Він також засуджений у Львові в 1989 році. Тільки де, у якій тюрмі, в якій камері він сидить строго засекречено. І перший саванник, і другий, і багато інших з президії б'ються народом, бояться Шевченка, щоб він не прийшов під тюрму засівати „Заповіт“. Ірина Калинець невідомо де, всупереч закону, ув'язнена, але вона мабуть щаслива і не самотня. З нею ми і Шевченко.

Священники обох віровізань в часі Молебня (зліва): Іван Гель, Іван Гречко (промовляє), православний священник о. Михайло Нискогуз, український католицький священник о. Михайло Волошин.

Частина зібраних вірних біля пам'ятника Івана Федорова.

Вірні слухають з набожністю екуменічну відправу.

Маємо на складі новий мистецький альбом

ВЕЛИКОДНІЙ ПЕРЕДЗВІН

Писанки і поезії Оксани Лятуринської
Вступна по-англійськи Ганни Мазуренко
Видання Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб —
Відділ Торонто, В-во „Новий Шлях“ Торонто, 1986, стор. 83
Тверда обкладинка, ціна 20.00 доларів

Замовляти

Svoboda Book Store

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців штату Нью-Джерсі зобов'язує 6% продажного податку

Український Інститут Америки
і
Українське Музичне Товариство

мають шансу запросити Вас на

КОНЦЕРТ

світової слави українського піаніста

Олександра Слободяника

в неділю, 23-го квітня 1989 р. о 3-й год. по пол.
в приміщеннях Українського Інституту Америки
при 2 іст. 79-та вул. в Нью-Йорку

В програмі твори:

Мусоргського, Лятошинського, Шопена і Лішта

3 огляду на обмежене число місць (100) квитки в ціні \$25 та \$10 для сеньйорів та студентів, просимо замовляти випусуючи чек на Ukrainian Institute of America, та вислати до UIA, 2 East 79th St., New York, N.Y. 10021. Податковий інформації, просимо телефонувати до І. Стецура, (212) 983-2520

КОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ етики при Палаті Репрезентантів після кількомісячної перевірки закидів, що спікер Палати Репрезентантів Джим Райт порушив законні межі етичного поведінки, проголосувала рішення, що ці закиди являються правдивими та вимагають офіційного оскарження. Болючим ударом для Дж. Райта було те, що в заключному рішенні комісія вирішила, що землевласник і приятель Дж. Райта з Тексасу Джордж Маллік мав безпосереднє зацікавлення в законодавстві, яке в той час вирішувалося, коли обдаровував дорогими подарунками Дж. Райта і його дружину Бетті.

ЗУСИЛЛЯ ПІТЕРА ЮБЕРОТА купити збанкрутовану летунську лінію „Істерн“ не увінчалася успіхом з уваги на те, що страйкуючі професійні летунські механіки і пілотів не погодилися на компроміс їхнього домогання, назначення довіреної особи для надзору переходу до банкрутства повищої летунської лінії. П. Юберот і Філ Бейкс, президент летунської лінії „Істерн“ повідомили, що, не зважаючи на всі зусилля зі сторони всіх зацікавлених, не вдалося так знайти компромісу для тієї вимоги профспілок. „Ми дуже розчаровані зриванням цих переговорів“, — сказав П. Юберот на пресовій конференції в середу, 12-го квітня ц.р.

ШКІЛЬНА РАДА МІСТА Нью-Йорку у своєму річному звіті подає, що число учнів середніх шкіл, які залишають їх ще перед закінченням, за останні два роки зовсім не змінилося, не зважаючи на різні спроби запобігти цьому. Еспаномовні учні є найбільшою групою, що покидає середні школи перед закінченням, другою групою є негри, а на третьому місці знаходяться учні азіатського походження. Причини такого явища є такими різними, як різні є ті групи, що їх висувають, почавши від погані підготовки в публичних школах до дискримінації в пошуках за працею тих, що мають закінчену середню освіту.

У СЕРЕДУ, 12-ГО КВІТНЯ Ц.Р. в місцевості Калвер Сіті у Каліфорнії, помер Шугар Рей Робінсон, майже легендарна постать серед прихильників боксерського спорту в світі. Він — п'ятикратний світовий чемпіон в класі боксерів середньої ваги, а згідно з опінією експертів — він найкращий борець в історії боксерства

В Києві...

(Закінчення зі стор. 1)

Овсенка, був день народження і що самої цієї причини достатньо, щоб у нього в хаті зібрався гості. Суддя сказала, що перевірити щодо Овсенка, а тому судове засідання переносить на 11-го квітня.

Українська Гельсінкська Спілка обурена таким кричущим порушенням прав людини і має намір шукати захисту в урядів 35 країн, що взяли на себе гельсінкські зобов'язання.

ФУНДАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО
ВІЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ
ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
UFU Foundation, Inc.
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

Іван Кедрин
ЖИТТЯ — ПОДІЇ
— ЛЮДИ
СПОМИНИ та КОМЕНТАРІ
Ціна \$21.25 з пересилкою
Мешканців штату Нью-Джерсі зобов'язує 6% продажного податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Ділимось сумною вісткою,
що в середу, 12-го квітня 1989 р. в місті Орлянді, Фл.
відійшов у Вічність

бл. п.

ВАЛЕНТИН КОВАЛЬ

В глибокому смутку:

дружина

донька — ОКСАНА

син — АНДРІЙ

Родина в Америці й Україні

Kowal Oksana
10241 Riva Ridge Tr., Orlando, Fla. 32817

Ділимось сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в понеділок, 3-го квітня 1989 року відійшов у Вічність
на 97-му році життя
наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ, БРАТ і ТЕСТЬ

бл. п.

Володимир Бойко

народжений в Черніхвлі, поблизу Тернополя на Україні,
кол. професор гімназії в Яворові, Ніскупі, Раві Руській, Тернополі, Бердєсгадені, учасник Визвольних Змагань в рядах Корпусу Українських Січових Стрільців і Армії УНР в Києві, в'язень російських і польських тюрем, довголітній член Української Стрільської Громади і Українського Національного Об'єднання в Канаді.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в дні 5-го квітня 1989 року в церкві св. Покрови в Бурлінгтоні, Канада.
Тіло покійного поховано на українському католицькому цвинтарі в Бурлінгтоні, Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Син — РОМАН з дружиною ІРЕНОЮ і дітьми
Син — ВОГДАН з дружиною ДАГМАРОЮ,
дітьми і внуками
Дочка — ЯРОСЛАВА ПЛАВ'ЮК за чоловіком
МИКОЛОЮ, дітьми і внуками
Брат — ЯКІВ з дружиною АННОЮ, дітьми
і внуками
Ближча і дальша Родина в Україні й Канаді

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІЇ В УКРАЇНУ

Прославляймо Господа! Через „Голос Америки“ і „Радіо Свобода“ Бог відчинив двері прямої висилки українських біблій в Україну.

Асоціація Біблій Української Родни звертається до вас з проханням пожертвувати на цю ціль \$25, \$50, \$100 (або в міру вашої спроможності) та у цей спосіб допомогти безпосередньо висилку біблій вірним в Україні. Тепер дозволено висилку двох біблій в одному пакеті. Російська Православна Церква не включена у це Богом дане діло.

Славим Господа! За Божою поміччю буде можливість забезпечити наші українські родини „Українською Біблією для Дітей“. Наші діти це Божа спадщина та життя і майбутність української нації. Перший раз в історії УССР советські власті дозволили імпортувати 150 тисяч українських біблій для дітей, які будуть друковані у Штокгольмі, Швеція.

Допоможіть нам донести Боже Слово до цих малюків та просимо надіслати ваші щедри пожертви до Асоціації Біблій Української Родни. Асоціація Біблій Української Родни це організація незаробіткова та без оприлюднення релігійної приналежності.

Дякуємо вам та нехай вас Бог благословить.

UKRAINIAN FAMILY BIBLE ASSOCIATION
P.O. Box 3723, Palm Desert, CA. 92261-3723. (619) 345-4913

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ЛІГАЙ ВЕЛЛІ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 7-го травня 1989 р., о год. 2:30 по пол. в залі Української Католицької Церкви 1826 Kenmore Avenue, BETHLEHEM, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішенням правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

44, 46, 47, 48, 124, 137, 143, 147, 151, 288, 318, 369, 438

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильності зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіт уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного передсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. План праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний передсідник УНС
Анна Гарас, почесний член Головного Уряду УНС
За УПРАВУ ОКРУГИ:

Анна Гарас, голова

Стефан Муха, секретар укр. мови
Володимир Загвоський, касир
Михайло Колодуб, почесний голова Округу

У неділю, 18-го грудня, в Едмонтоні рознеслася сумна вістка, що в шпиталі Роял Алекс помер на 73-му році життя мгр. Григорій Якимечко.

Григорій Якимечко народився 23-го січня 1915 року в селі Ямниці в родині Миколи і Катерини з Катамів Якимечко. З родинного дому виніс глибоке релігійне виховання, що стало напрямною прикметою його характеру на ціле життя. Початкову школу закінчив у родинному селі, а коли батьки побачили в хлопця і талант і пильність, післали його до гімназії в Станиславові, де він вступив до поширеної тоді серед молоді Організації Українських Націоналістів. За приналежність до ОУН і його культурно-освітню працю попав у конфлікт з польськими органами безпеки. Після закінчення 7 клас був змушений покинути станиславівську гімназію і по короткій перерві перенісся до Львова, де закінчив середню освіту в Малій Духовній Семінарії. Він вступив на далішню студію до Богословської академії у Львові. Перервав її вже у кінцевій стадії через вибух війни у 1939 р. Шойно в 1944 р. він склав останні іспити і одержав диплом магістра теології і філософії. Під советською окупацією студіював у вищому педагогіч-

В Едмонтоні помер

мгр Г. Якимечко

ному інституті, а по зміні окупанта в 1942 р. Митрополитичий Ординариат попросив його відповідальності і не легке до виконання завдання адміністратора митрополитичого діла. У 1944 р. коли Західню Україну знову окупувала Червона Армія, Григорій залишив рідні землі і подався на еміграцію — Краків-Відень-Травштайн в Німеччині. Там включився в українське еміграційне життя і виконує функції секретаря Українського Допомогового Комітету. У Травштайні він зустрів близьку йому ще зі Львова студентку медицини Марію Сушко і там в 1945 році вони подружились. Його дальша еміграційна мандрівка, — вже з родиною, бо в міжчасі прийшла на світ доня Христина, — спрямована на постійний побут до Канади. По короткому побуті в Саскачевані родина Якимечко перенеслась до Едмонтону.

Коли змогли поклати перші труднощі і заощадити дещо грошей, Маріяка вертає на короткий час до Німеччини, де закінчує медичні студії, а Григорій закінчує школу для суспільних працівників у Вінніпегу.

Обоє одержали працю за професією — д-р Маріяка в Альберта госпіталі, а Григорій в управі міста Едмонтон. Крім професійної праці він знаходив і час, і силу, і охоту працювати ще в інших громадських установах. Він став активним членом Українського Народного Дому, що у свій час був осередком релігійного і культурного життя Едмонтону. Протягом двох років сповняв функції культосвітнього референта, секретаря і голови. Багато праці віддав для парафії Пресв. Евхаристії і роками був головою Старечого Дому при тій же парафії. Належав до Лиги Визволення України, де працював як референт суспільної опіки і заступник голови. В СУМі був виховником на літніх таборах. Протягом 8 років очолював Відділ Української Харитативної Служби, а останніх 6 років був головою Т-ва за Патріярхат. Вхолодив також у склад управ Братства Українців Католиків, Т-ва за збереження Української Культури, Комітету Українців Канади і в склад дирекції Дому Опіки св. Михайла і Українсько-канадського архіву-музею.

Покійний брав також активну участь у праці канадських харитативних установ. Усім тим організаціям служив не тільки своєю працею, але й помагав їм матеріально. Ми не знайдемо жадної нашої установи, де на листах жертводавців не видніє ім'я Якимечка.

Покійний Григорій був вірним батьком, дорожив своєю родиною, любив і шанував свою дружину, доню і внуків. Не забував також про родину, залишену в Україні, підтримував з ними тісний зв'язок і помагав їм матеріально. Покійний залишив у глибокому смутку дружину д-р Марію, дочку Христини і зятя д-ра Дону Данчука, внів Матері і Катруся, в Україні брата Василя і сестру Дону, та багато приятелів і численну українську громаду.

Похоронні Богослуження відбулися в катедрі св. Йосафа 21-го і 22-го грудня. Панахиду відслужили оо. Б. Снігурович, М. Дядько і В. Волошин. Заупокійну Службу Божу відправив о. Б. Снігурович в сослужбінні оо. В. Волошина і В. Мартинюка. Чин похорону на кладовищі св. Михайла довершили оо. Б. Снігурович і В. Волошин.

Традиційні поминки відбулися в домі „Верховина“ при катедрі св. Йосафа. В прощальному слові д-р В. Гирак розповів про життєвий шлях покійного і його великий вклад праці для наших релігійних і громадських установ. Від Т-ва за Патріярхат прощав померлого д-р Я. Онуферко, а від товаришів з богословських студій о. М. Мартинюка. Слова подяки від родини висловив д-р Дон Данчук. Молитвою, яку провів о. В. Волошин, закінчено сумний обряд похорону.

Приять

Д-р З. Когут...

(Закінчення зі стор. 2)

ної думки, які стимулювали національне відродження. Окремі представники старої еліти, пов'язані з Гетьманщиною, сприяли збереженню української історичної спадщини і розвитку української культури. І переліком, Гетьманщина дає зразок самоуправління України. Національний рух багато чим завдячує добі Гетьманщини, яка була не лише інвестицією капіталу для майбутніх поколінь.

Ще перед її публікацією праця д-ра Когута стала відомою фахівцям у формі дисертації і мала вплив на стан досліджень історії Східної Європи у XVIII ст. Наприклад, класична монографія проф. Ізабел де Мадаріа „Росія за часів Катерини Великої“ висвітлює російсько-українські взаємини на підставі дисертації і статті З. Когута. Він сказав: „Я тишуся, що відомі вчені, такі як Ізабел де Мадаріа і Марк Равс, позитивно оцінили мою монографію. Сподіваюся, що її поява приверне увагу також інших західних та радянських вчених до цієї недооціненої теми“.

На запит про те, чи були якісь перешкоди в роботі над книжкою, д-р Когут відповів, що головними були брак часу і недоступність певних архівних фондів. Він вже мав згоду на роботу в архівах СССР, але в останню хвилину ця згода була відібрана. Важко сказати, скільки матеріалів там було б знайти і які відкриття він міг би зробити. Все ж, перестудіювавши численні опубліковані джерела, вдалося написати узагальнюючу працю про порівняно маловідомий період історії України.

Д-р Когут планує продовжувати дослідження, щоб відповісти на ті питання, які залишилися невисвітленими в його першій праці. Він сподівається, що наступний том допоможе глибше пізнати добу між знищенням Гетьманщини і початком руху за національне відродження.

Книжка Зенона Когута „Russian Centralism and Ukrainian Autonomy: Imperial Absorption of the Hetmanate 1760s-1830s“ є черговим виданням УНІГУ. Ціна книжки 19.95 доларів. Її можна замовляти у: Harvard Series in Ukrainian Studies, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass., 02138; tel.: (617) 495-7835.

RAISA FINE JEWELRY EUROPEAN STANDARD

Найвигодніший подарунок для ваших рідних в Україні — всіх видів електроніка:

відеоманетофони, телевізори, телефони, музичні інструменти за доступними цінами.

Консультація і продаж.

Відсилаємо у всі міста ЗСА й Канади.

Українська обслуга.

28800 Gratiot Avenue ■ Roseville, MI 48066

Працюємо на тиждень від 10:00 до 9:00, а в неділю від 12:00 до 5:00

МАЄМО НА СКЛАДІ НОВУ КНИЖКУ

LUBOMYR LUCIUK and

BOHDAN S. KORDAN:

ANGLO-AMERICAN

PERSPECTIVES ON THE

UKRAINIAN

QUESTION 1938-1951

A DOCUMENTARY COLLECTION

Published by The Limestone Press, Kingston, Ontario. — Vestal, New York 1987, printed in Canada by Brown and Martin Ltd., pages 242 Price \$20.00

The residents of New Jersey add 6% sales tax

Documents, which indicate the relation ship between the Ukrainian independence movement and the leading powers of the Western alliance before, during and after the Second World War

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

КНИГИ

Необхідні всім, хто цікавиться українським образотворчим мистецтвом

„СВІТОВА ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТЦІВ“

у твердій обкладинці 30 ам. або 35 кан. дол.

у м'якій обкладинці 25 ам. або 30 кан. дол.

„ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА“

лише у м'якій обкладинці 12 ам. дол.

„ВИСТАВКА ТРИДЦЯТИ“

лише у м'якій обкладинці 10 ам. дол.

„КНИГА МИСТЦІВ“

лише у м'якій обкладинці 5 ам. дол.

„ВІКТОР ЦИМБАЛ“ — Монографія

у твердій обкладинці 25 ам. дол.

„СИМВОЛІКА УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ“

у твердій обкладинці 30 ам. дол.

подані ціни — разом з пересилкою

Замовлення з чеком або „моїм ордером“ сплати на адресу

UKRAINIAN CANADIAN ART FOUNDATION

2118-A Bloor Street West, Toronto, Ont., Canada M6S 1M8

Приймається оголошення

СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „Свободі“

Адміністрація „СВОБОДИ“ запрошує ВШановних Читачів, Установ, Організацій, Товариств, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привітання у збільшеному Великодньому числі, щоб зайняти у найкращій заквітчаній світу.

Великий тираж „СВОБОДИ“ та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої важливості і значення

ЦІНИ ОГолошень:

1 цаль через 1 шпальту	\$ 7.00
1 цаль через 2 шпальти	10.00
2 цалі через 2 шпальти	20.00
3 цалі через 2 шпальти	30.00
4 цалі через 2 шпальти	40.00
5 цалів через 2 шпальти	50.00
6 цалів через 2 шпальти	60.00

та в інших розмірах

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ

до 15-го квітня 1989 р. за старим стилем

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ з ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надіслати до:

„СВОБОДА“

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

BARCA COMPANY
RESTAURANT SUPPLY
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

НА СВЯТА: ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДАРУНКІВ — кераміка, різьба, вишивки, карточки.

ДО ВИНАЙМУ

ВИНАЙМАЄМО
апартаменти, бонгала і кімнати у ВАЙЛДВУДІ, Н. Дж. у ЛІТНЬОМУ СЕЗОНІ
Софія і Василь Циган зі синами.
Зголошення:

WILDWOOD CREST

121 E. Buttercup Rd.

Wildwood, N.J. 08260

Тел.: (609) 522-2811

або (215) 232-9875

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ ХАТА

Поодинокі 6-річна хата в Орландо, Флорида, 75 x 150 + 50, віп'яне. Дуже тихе місце, 3 спальні, 2 ванни, гараж на 2 авта при хаті, великий закритий порч, центральне опалення і охолодження та окремі туалети. Ціна \$84,800. 30 хвилин їзди до укр. кат. церкви в Аппока, Флорида. Тел.: (407) 699-1280

BUSINESS SERVICE

CHURCH BROCADES & TRIMS
Vestments or by the yard. For samples write or call. Sorry we only speak English.

AMERICAN CHURCH SUPPLY
945 S. Balboa Avenue
Galesburg, IL 61634
(312) 232-8384

BUSINESS SERVICE

ГРОШІ до СССР
1 РУБЕЛЬ
ВКЛЮЧАЄ ВСЕ

\$2.10

(Включено доставка і забезпечення)
(Мінімальне замовлення — 30 руб.)
Ціни відповідають мінімальному курсу іноземної валюти і підлягають будь-яким оподаткуванням і змінам що можуть статися до вчорашнього.

ОФІЦІЙНІ ПЕРЕКАЗИ
ВСІ ПЛАТІЖИ ПОВНОСТЮ ГАРАНТОВАНІ
ВАМ ПОСПЕЛІТЬСЯ РОЗІСЛАТИ ПІСЕНЗОВАНІ І ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ЗАПОРУКОЮ.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street
Newark, N.J. 07102
Est 1947

ВІДНІШЛИ
● ВІД НАС ●

КАТЕРИНА ШМАНДА, член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов“ у Філадельфії, Па., померла 4-го лютого 1989 року на 95-му році життя. Нар. 31-го жовтня 1893 року в селі Добранч, Україна. Залишила у смутку сина Теодора. Похорон відбувся 8-го лютого 1989 року на цвинтарі св. Марії в Абінгтоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Пришляк, секр.

ПЕТРО МАРЧИХА, член УНС Відд. 422-го ім. С. Петлюри в Філадельфії, Па., помер 19-го лютого 1989 року на 65-му році життя. Нар. 1923 року в селі Богачі Хотинський, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Анну і сестру Катерину та близьку і дальшу родину. Похорон відбувся 23-го лютого 1989 року на цвинтарі св. Марії в Абінгтоні, Па.

Вічна Їм Пам'ять!

Василь Євтушенко, секр.

ВАСИЛЬ ШУПЛЯК, член УНС Відд. 179-го ім. св. Володимира в Ст. Луїс, Мо. помер 26-го грудня 1988 року на 93-му році життя. Нар. 1895 року. Членом УНС став 1918 року. Залишив у смутку дочку Гелен Магак, четверо внуків і 8 правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся 29-го грудня 1988 року на цвинтарі Воскресіння в Ст. Луїс, Мо.

Вічна Їм Пам'ять!

Наталія Шуа, секр.

ПАРАСКЕВІЯ СТОЙКО, член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ“ в Нью-Йорку, Н. Дж., померла 9-го лютого 1989 року на 93-му році життя. Нар. 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1948 року. Залишила у смутку Наталію Ерегу. Похорон відбувся на місцевому цвинтарі в Глен Спей, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Отрок, секр.

SERVICE

V. CH. CONSTRUCTION CO.

Complete building renovations.
Мальовання домі, пильовберські праці, шпалювання, стеління, покривання підлоги, а також покриття лаком, перебудова ліній, стін, навісних дахів, огорож з цегли і металю, всі зварні роботи в металі, бетоні, плиточні роботи, зрізування дерев і кущів.

Виконуємо працю у стейтах Нью-Йорк, Нью-Джерсі і Коннектикут. Оцінка робіт безплатна.

Високу якість гарантуємо.

Тел.: (718) 361-7280

No. 43-40, 44th St., New York, N.Y.

VASIL CHOLAK

HELP WANTED

MOVERS

Part/Full Time

Flexible hours. Largest moving company in Manhattan. \$7.00-8.00/hr, plus tips to start. Average \$10.00.

\$12.00/hr. Call between 10 A.M. — 5 P.M.

(212) 996-3500

MOISHE'S

Moving & Storage

P I Z N E

МЕНІ НЕ ВІРЬТЕ, що стоніти людини може ще танцювати. Пише мені 90-літня, Марія з Філадельфії, що я лиш так жартую. Може вона має рацію. Бо я вже трохи задикаю, як їду скоро, але я ще маю 4 роки виправитись, що дня буду брати ложку перги, і по одній капсулі пролонгі, женьшені і бджолиного молока. Я вірю, що це допоможе мені довести, що хто всі ці бджолині продукти споживає, то стоніти може танцювати. Всі ці бджолині продукти, можете мати за \$30.00, що послужить Вам на сто днів. Пишіть. MYRON SURMACH 169 West Saddle River Road Saddle River, N.J. 07458

UKRAINIAN SINGLES NEWSLETTER

Serving Ukrainian singles of all ages throughout the United States and Canada.

For information send a self-addressed stamped envelope to: Single Ukrainians P.O. Box 24733 Phila., Pa. 19111

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛЮІС НАЙГРО — директор Родина ДМИТРИК

Peter Jarema